

Potapova A. Typology of interpersonal conflicts in the field of views in the American TV series «The Umbrella Academy».

The article considers the conflicts in the American TV series "The Umbrella Academy", they are analyzed and systematized by features and characteristics. The role of types of conflicts in the sphere of views in the development of the plot line of the TV series is dwelled upon. The paper focuses on the lexemes with conflicting semantics.

Key words: conflict, conflict situation, conflict lexeme, family type of conflict, pedagogical type of conflict, social type of conflict, conceptual model of conflict, The Umbrella Academy.

Ю. О. Сасіна

Науковий керівник – доц. В. В. Козлова

ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ОСОБИСТОСТІ У РОМАНІ ДЖОДЖО МОЕСА «ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ»

Стаття присвячена дослідженню вербальним засобам репрезентації позитивних емоційних станів. Визначено поняття «емоція» та «емоційний стан». Охарактеризовано позитивні емоційні стани у художньому творі Джоджо Моеса «До зустрічі з тобою». Проаналізовано мовні засоби репрезентації позитивних емоційних станів у романі англійської письменниці.

Ключові слова: емоційний стан, лексичні засоби, позитивні емоції, вербалізація, номінація.

Постановка проблеми. Проблема вербалізації емоцій є актуальною в сьогоденній лінгвістиці, в ній перетинаються комунікативна, когнітивна і культурологічна парадигми. Головні ускладнення дослідження емоцій виявляються у подвійній природі. По-перше, емоції пов'язані з духовним становищем людини, який неможливо виміряти, його можна тільки оцінити, посиляючись на реакцію тієї самої людини. По-друге, емоції є універсальним явищем, яке характеризується національно-культурною специфікою, образністю, соціальною спрямованістю.

Метою дослідження є виявлення мовних засобів, що репрезентують позитивні емоційні стани особистості в романі Джоджо Моеса «До зустрічі з тобою».

Аналіз актуальних досліджень. Лінгвісти з усього світу нерідко робили акцент на досліджуванню вербалізації різних емоцій, приміром, категоризації емотивності у мові: А. Вежбицька, В. І. Шаховський, К. Ізард, Дж. Лакофф та М. Джонсон тощо [1]. Вежбицька пропонує принципово новий підхід до опису емоцій. Дослідниця систематизує емоції за прототипними ситуаціями, сценаріями емоцій. Інтерпретація емоційного стану за допомогою таких сценаріїв, як і ця гіпотеза в цілому підтверджуються тим, що емоційні стани, що виражаються в різних мовах,

дуже добре моделюються за допомогою таких сценаріїв, скорочено позначають ситуації, які сприймаються носіями даної культури як загальнопоширені і помітні [2]. К. Ізард виділяє десять фундаментальних емоцій: це цікавість, радість, здивування, гнів, горе, відраза, зневага, страх, сором та вина. Кожна емоція має тільки їй властиві адаптивні функції з унікальними мотиваційними якостями, винятково важливими для кожного індивіда та для всього виду [3]. В. І. Шаховської вважає, що лінгвістика емоцій своїм корінням сягає давньої суперечки великої групи лінгвістів (наприклад, М. Бреаль, К. Бюлер, Е. Сепір, Ван Гінекер, Г. Гійом, Ш. Баллі та ін.) про те, чи повинна лінгвістика займатися емоційними складовими. Довгий час учені розходилися у вирішенні цього питання. Частина з них вважала, що головною (домінантною) в мові є когнітивна функція, і тому вони виключали вивчення емоційного компонента з досліджень про мову (К. Бюлер, Е. Сепір, Г. Гійом). Інша група вчених (Ш. Баллі, Ван Гінекер, М. Бреаль) вираження емоцій вважали центральною функцією мови [4].

Емоції є особливим класом психічних явищ, що виявляється у формі безпосереднього, упередженого переживання суб'єктом життєвого сенсу цих явищ, предметів і ситуацій для задоволення своїх потреб [8]. Емоційний стан, в свою чергу, є різновидом емоцій, що характеризується більшою тривалістю і меншою інтенсивністю, ніж самі емоції, так як під емоціями маються на увазі значні енергетичні витрати через супроводжуючих їх фізіологічних реакцій. Також в деяких випадках емоційний стан може характеризуватися безпредметністю, яка виражається в тому, що від суб'єкта може бути прихований привід і викликала їх причина [5].

Емоційні стани можуть виявлятися у формі збудження, тривоги, благодушності, різної забарвленості настрою, тобто від депресивних станів до стану ейфорії. Однак найчастіше вони представляють змішані стани. Оскільки емоційні стани – теж є емоціями, в них теж відображаються відносини суб'єкта до об'єктивних і суб'єктивних можливостями їх задоволення, існуючими в обставині. Головні емоційні стани, які людина відчуває, діляться на: емоції, почуття й афекти [6]. Емоції придатні передбачати ситуації та події, які реально ще не наступили, і повстають у зв'язку з поданням про пережиті раніше. Почуття ж носять предметний характер, зв'язуються з уявленням або ідеєю про деякий об'єкт. Афект не передуює поведінці, а як би зрушений на його кінець. Афекти спроможні залишати відчутні і стійкі сліди в довготривалій пам'яті.

Позитивний стан це набір емоцій, які пов'язані з приємними почуттями, які розуміють ситуацію як вигідну і підтримуються за короткий проміжок часу. До позитивних емоцій зазвичай відносять мрійливість, радість, задоволення, інтерес, ентузіазм, веселощі та інші. Також можна зазначити, що позитивні емоції групуються, себто коли людина переживаємо їх, то має більше бажання робити щось і робимо краще [7].

Виклад основного матеріалу. Твір Джоджо Мойєс "Me before you" розповідає про важкі взаємини дівчини-компаньйонки та паралізованого молодого чоловіка, про серйозне питання життя і смерті, про волю врятувати ближнього і повернути йому сенс життя. Джоджо Мойєс не обмежується будь-яким одним способом вираження емоцій, застосовуючи найрізноманітніші засоби для вербального зображення почуттів героїв.

Позитивний стан емоцій згруповано відповідно до критеріїв їх систематизації, а саме: за спрямованістю, за стійкістю, за ступенем напруги [7].

За критерієм спрямованості на самого мовця або інших людей, явищ тощо визначено, що станами, які структурують емоції, спрямовані на самого мовця, є: *joy* «радість», *pleasure* «задоволення», *happiness* «щастя», *delight* «захват», *mirth* «веселість», *pride* «гордість», *remorse* «каяття».

Приміром, прикметники *glad* «радий» і *happy* «щасливий» виконують роль засобів прямої лексико-семантичної номінації, представляючи позитивний емоційний стан радості (*joy* «радість») персонажною прямою номінацією – *I was actually glad for her.* (Jojo Moyes) і емоційний стан щастя (*happiness* «щастя») авторською прямою номінацією – *I'm very happy working with Will, thank you.* (Jojo Moyes).

Емоційні стани, які структурують емоції, цілеспрямовані на інші предмети, інші факти або інших людей, – *compassion* «співчуття», *love* «любов», *desire* «бажання», *pity* «жалість», *interest* «інтерес», *respect* «повага». Наприклад, далі описано стан поваги Уїлла до Натана: *I got the feeling that everyone had tiptoed around him since his accident – apart from perhaps Nathan, who Will seemed to treat with an automatic respect, and who was probably impervious to any of his sharper comments anyway* (Jojo Moyes). Натан відноситься до Уїлла терпимо і нейтрально, не дивлячись на його різкі, можливо образливі, слова в його адресу. Медбрат розуміє, що складний характер його друга треба вміти сприймати. За це Уїлл щиро поважає (емоційний стан *respect* «повага») свого товариша-лікаря.

За критерієм стійкості, себто ступенем довготривалості або певними ситуаціями / обставинами, стійкі емоції організовано отакими станами, як:

pride «гордість», *love* «любов», *happiness* «щастя», *respect* «повага». Як-от, позитивний емоційний стан «щастя» Уїлла:

He was smiling. His whole face seemed relaxed and happy, his eyes crinkling as he looked at me. I looked at him, and for the first time it wasn't with a faint fear gnawing away at my insides. (Jojo Moyes).

Ситуативні емоції, котрі з'являються за деяких обставин у певних ситуаціях, структуровано станами: *joy* «радість», *delight* «захват», *pity* «жалість», *pleasure* «задоволення», *remorse* «каяття». Приміром, емоційний стан жалю, який відчуває молодий чоловік, прикутий до інвалідного візку репрезентовано авторською номінацією із застосуванням засобів як прямої лексико-семантичної (адвербіальної) номінації – прислівник *pity* «жаль», так і непрямої стилістичної номінації – епітет *they cloudy with faint distaste*, що є підставою для ідентифікації емоційного стану «жалість»: *The gaze of the diners swept over us and travelled past me to Will, where they cloudy with faint distaste or pity. I felt that for him (Jojo Moyes).*

Всі стани позитивних емоцій, згруповані за **ступенем напруги** – напружені й ненапружені, – репрезентовано також здебільшого авторською номінацією – прямою лексико-семантичною або непрямою стилістичною. Емоційними станами, у яких структуровано напружені позитивні емоції, визначено такі: *joy* «радість», *delight* «захват», *pity* «жалість», *pleasure* «задоволення», *remorse* «каяття», *pride* «гордість», *love* «любов», *happiness* «щастя», *respect* «повага» і *desire* «бажання».

Наприклад, – *I would have to fill those little white rectangles with a lifetime of happy things that could generate satisfaction or pleasure. (Jojo Moyes)* – прямої лексико-семантичної із застосуванням іменника *satisfaction* та непрямої стилістичної, за допомогою епітета *little white rectangles with a lifetime of happy things*, описано бажання отримати утіху, що й допомагає ідентифікувати емоційний стан «задоволення».

Високий градус вияву емоцій Уїлла та Луїзи виражено прийомами непрямої стилістичної номінації: синтаксичними стилістичними засобами – окличними реченнями: *Oh, no! Oh my God! Man Oh Man's, Oh God (Jojo Moyes).*

До станів, що структурують ненапружені позитивні стани емоцій, відносяться: *joy* «радість», *mirth* «веселість», *compassion* «співчуття», *interest* «зацікавленість», *pity* «жалість». Наприклад, пряма дієслівна номінація *reassuring smile* «заспокійлива посмішка» виражає невисокий ступінь напруги у прояві емоції *mirth* «веселість»: *She looked a bit puzzled, and then gave me what I think she thought was a reassuring smile (Jojo Moyes).*

Також вираження позитивного стану радості – *As she passed me she gave a polite smile* (Jojo Moyes) – транслюється ввічлива посмішка, яка також не свідчить про високий прояв емоції «радість».

У романі використано багато різноманітних мовних засобів. Є безліч найрізноманітнішої лексики, переважно конкретно-чуттєвої (назви осіб, речей, дій, явищ, ознак). Присутнє уживання емоційно-експресивної лексики (синонімів, антонімів, омонімів, фразеологізмів) автором. Також в творі представлено немало видів стилістичних фігур (еліпсис, періоди, риторичні питання, звертання тощо).

Висновки. Отже, аналіз лексико-семантичних способів репрезентації позитивних емоційних станів у Джоджо Моеса «До зустрічі з тобою» показав, що емоції класифіковано за спрямованістю, за стійкістю та за ступенем напруги. За критерієм спрямованості на самого мовця або інших людей, явищ тощо визначено, що станами, які структурують емоції, спрямовані на самого мовця. За критерієм стійкості, себто ступенем довготривалості або певними ситуаціями / обставинами, стійкі емоції організовано такими станами, як: *pride* «гордість», *love* «любов», *happiness* «щастя», *respect* «повага». Всі стани позитивних емоцій, згруповані за ступенем напруги – напружені й ненапружені, – репрезентовано також здебільшого авторською номінацією – прямою лексико-семантичною або непрямою стилістичною.

Більшою мірою в романі вербалізовані позитивні стани, такі як «радість», «інтерес» та «хвилювання». Репрезентуючи їх, автор використовує лексику з прямим значенням найбільше. Найчастіше це показує світ кожного з персонажів. Вдало репрезентує їх внутрішні і зовнішні характеристики, навколишнє середовище та вплив на формування характеру героїв.

ЛІТЕРАТУРА

1. Емоція (когнітивна лінгвістика). – URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BC%D0%BE%D1%86%D1%96%D1%8F_\(%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BC%D0%BE%D1%86%D1%96%D1%8F_(%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0))
2. Вежицька А. Язык. Культура. Познания (с англ). Москва: Русские словари, 1996. 400 с.
3. Керрол Ізард. Психологія емоції. СПб.: Питер, 2012. 464 с: зоб. (Серія «Майстри психології»)
4. Шаховский В. И. О лингвистике эмоций. *Язык и эмоции*: сб. научн. тр. / под ред. В. И. Шаховского и др. Волгоград: Перемена, 1995. С. 3-15.
5. Основи психології: підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. 4-те вид., стереотип. Київ: Либідь, 1999. 632 с.

6. Реан А. А., Бордовская Н. В., Розум С. И. Психология и педагогика. – URL: <http://www.psyho.ru/library/books/rean-a-abordovskaya-n-vrozum-s-i-psixologiya-i-pedagogika>
7. Позитивні та негативні емоції. – URL: <https://uk.nsp-ie.org/emociones-positivas-y-negativas-definicion-y-lista-46c4b2-2a82a4>
8. Алешина И. В. Поведение потребителей: учебник. Москва: Экономистъ, 2006. 525 с.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

9. Джоджо Мойєс «До зустрічі з тобою». 2012. С. 1-371. – URL: <https://www.readingsanctuary.com/read-online/me-before-you-pdf-downloads>

Sasina J. Verbal means of representation of positive emotional states of personality in Jojo Moyes's novel "Me before you".

The article is devoted to the study of verbal means of representation of positive states of emotions. The concepts of "emotion" and "emotional state" are defined. Positive emotional states are characterized in the novel by Jojo Moyes "Me before you". Linguistic means of verbalization of positive emotional states in the novel of the English writer are analyzed.

Keywords: *emotional state, lexical means, positive emotions, verbalization, nomination.*

Д. Р. Сахненко

Науковий керівник – проф. В. І. Школярєнко

ЗБАГАЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ШЛЯХОМ ЗАПОЗИЧЕННЯ

У статті розглянуто основні шляхи запозичення комп'ютерної термінології у систему німецької мови, здійснено аналіз лексичних одиниць та способів їх запозичення та асиміляції. У праці названі вірогідні причини певних типів запозичення саме комп'ютерної термінології та окреслені подальші напрямки цього дослідження.

Ключові слова: *німецька мова, запозичення, комп'ютерна термінологія, англіцизми.*

Постановка проблеми. Ми живемо в час, коли майже кожного дня з'являються все нові інформаційні розробки, котрі потребують лінгвістичного окреслення, тому комп'ютерна термінологія постійно збагачується новими одиницями. Але комп'ютерна термінологія також має свою особливість. Оскільки комп'ютери стали невід'ємною частиною людського буття, поняття з комп'ютерної сфери проникли до активного словника носіїв мови, а деякі навіть видозмінилися та перетворилися на жаргонізми (наприклад, в українській мові *клава, комп, вінда* та інші). Саме тому комп'ютерна термінологія є одним із основних напрямів дослідження сучасних лінгвістів, котрі досліджують шляхи та способи утворення комп'ютерної термінології, її структурно-семантичні особливості, а також фразеологізми цієї підмови, її синоніми, антоніми та її тематичну належність [1; 2; 5].